

[...]

és szentségeit is fel kell mutatnunk ezen a halállal eljegyzett napon. És ez hatalmas felelősség.”

Csurka István a Történelmi Igazságtétel Bizottsága (TIB) belterjes és szűklátó-körű megnyilvánulásait bírálja. Joggal mondja ki, hogy a TIB munkálkodása mellett mégiscsak a forradalom utáni harminchárom év kényszernémaságban eltöltött ideje után magyarok millióinak is rendkívül fontos ez az ünnep. Nem lehet tehát ez a temetés valamiféle Történelmi Igazságtétel Bizottság-féle házi ünnepség, a magyar népnek, legfőképp a forradalom fiatal örököseinek is ott van a helyük a koporsók mellett.

A kétségtelenül őszinte és igaz sorok után Csurka István előáll a konkrétumokkal is. A TIB rendezőinek elképzelései szerint Nagy Imre sírjánál „...az a Méray Tibor fog beszélni – meglehet a család akaratából, de hát lehet itt valami a család akaratából és a nemzet ízlése ellen? –, akit emigrációs munkája, könyvei, kiállása kétségtelenül feljogosít a részvételre, annak idején Nagy Imre-körhöz tartozása pedig akár egy mostani kormánykitüntetésre, de Rákosi-korszakbéli múltja, véresszájú hazudozásai a koreai háború idején, az a viszolygás, amely már 56 környékén is övezte pálfordulását semmiképpen sem arra, hogy a legfontosabb, a nemzet egészéhez szóló beszédet elmondja, és az új korszak könyvének első lapján szerepeljen. Ez súlyos hiteltelenség.”

Rövid rádiójegyzete után Csurka immár a *Magyar Nemzet*ben tovább folytatja a gondolatmenetet. A jeles eseményről véleményt formálni minden magyar joga. „Mert itt nem a TIB temet és nem is csak a család, hanem az egész magyarság.” Csurka István a következőkben tételesen felsorolja azokat az okokat, melyek őt arra kényszerítik, hogy a tőle megszo-

kott vehemens határozottsággal kérjen és követeljen szerepet magának, de elsősorban minden arra méltó magyar embernek a gyászünnepből. Teszi ezt sokszor szilenciumra kényszerített íróként, a nagyhatású Erdély-tüntetés főszervezőjeként – ahol 200 ezer ember gyűlt össze a falurombolás ellen tiltakozva –, és a Magyar Demokrata Fórum egyik vezetőjeként.

Csurka István, mint eddig mindig, most sem kertel. „Nincs tehát miért bocsánatot kérem a Nagy családtól. Miért? Mert, tudván-tudva, micsoda darázs-fészekbe nyúlok és mennyi mocskolódás, hazug vád és gonosz, aljas ártás fog érni, azon vagyok, hogy Nagy Imre emlékezte makulátlanul iktatódjék be a nemzet tudatába...” Ha az újratemetés a TIB elképzelései szerint alakul, ez nem történhetett volna meg.

A *Magyar Nemzet* következetesen készült 1989. június 16-ára. Június 10-i, szombati számában terjedelmes összeállítást tett közzé, melyben neves magyar írók, történészek, politikusok fogalmazták meg 1956-tal és a közelgő újrateméssel kapcsolatos gondolataikat. Jellemző módon a kommunista rendszer utolsó perceit jelentő időkben is sokan óvatoskodva írtak, még ekkor is a sorok között olvasva kellett eligazodni. Ettől persze a legkevésbé **Eörsi Istvánt**, a fenyegetések-írókat kellett féltetni. A kétségtelenül igen tehetséges műfordító, író és költő ekkorra már közzétehetette börtönnaplóját. Nagyon erős képeket megfogalmazva idézi meg a hozzá hasonlóan 1956-os tevékenységükért bezárt és meggyilkolt társai emlékét. Nem tagadja hűségét hozzájuk, sőt bátran vállalja büntudatát, amit sokak halála okoz a kiszabadultnak. „...hogyan emészthetem meg, hogy a mártírok gyilkosaival és bűntársaikkal kell, mondjuk, a könyveim megjelenéseiről alkudoznom? De aki

a gerinctörő konszolidációt túl akarja élni, annak kompromisszumokat kell kötnie.” **Eörsi István** a következőkben tüpontosan írja le a forradalmat, annak előzményeit és következményeit, Nagy Imre tisztességét és Kádár János áruló szőszegését. Azt is leszögezi, hogy a reformkommunizmus nem alkalmas arra, hogy az országot a válságból kivezesse. Hiteles emberek kellene a változáshoz, változtatáshoz. Kevés ilyet lát: „Őszinte Paulushoz előzőleg egy őszinte Saulus szükségeltetik.”

kiváló újságírók egyike volt. A rendszer-váltást alig néhány évvel élte túl.

Szabad György történész függő beszéd formájú interjújában vall Nagy Imréről. A professzor szavai szinte esszébe összeállva helyezik el Nagy Imre alakját a legújabb kori magyar történelemben, ugyanakkor a teljes magyar történelemben is sebészi pontossággal teszik helyre 1956-os miniszterelnökünk alakját. Legfontosabb megállapítása az, hogy Nagy Imre a hatalom humanizálására,

Nagy Imre és mártírtársai újratemetése a budapesti Hősök terén, 1989. június 16-án.

Fotó: FORTEPAN / TM adományozó (Képszám: 77275)

Antigonét idézi: temetetlen holtakkal nem lehet egy városban élni. Író-társa, Csurka István egy héttel korábbi jegyzetének elemei köszönnek vissza, amikor arról beszél, hogy a búcsúztatás szónokainak az utolsó pillanatokban összeállt névsora méltó az alkalomhoz, hiszen nem öt-hat áldozatot temetünk, hanem valamennyit. **Eörsi István** interjú formájában tette közzé gondolatait. Kérdője a kor egyik legjelentősebb, óriási tehetségének tartott Bálint B. András, aki a *Magyar Ifjúság* című hetilapból kirajz

az emberi jogok érvényesítésére, a politika és az erkölcs konfliktusának felszámolására törekedett. Demokratikus nézeteket valló, nemzeti elkötelezettségű politikus volt.

A *Magyar Nemzet* olvasói közül a legtöbben bizonyára az összeállításnak azt a részét olvasták el, melyben az ország egyik legnépszerűbb színésze, Sinkovits Imre beszélt azokról az emlékeiről, melyek 1956-hoz és Nagy Imréhez kötődtek. Arról az egyszeri, néhány perces találko-